

1 TOEPASSINGSGEBIED

Gebruik deze fiche wanneer je een duurzaam cosmetisch product wil aankopen volgens de procedures voor overheidsopdrachten (levering van producten).

Voor deze fiche begrijpen we cosmetische producten als cosmetische producten die worden af-, uit- of weggespoeld.

Deze fiche is van toepassing op volgende cosmetische producten:

- Shampoo, douchepreparaten en vloeibare zeep
- Vaste vormen van: zeep, shampoo, douchepreparaten
- Vaste scheerzeep
- Haarconditioners
- Scheerschuim, scheergel, scheercreme
- Vrouwelijke hygiëneproducten

Je vindt in deze fiche geen criteria voor:

- Make up
- Huidverzorgingsproducten (bv. body lotion)

2 OVERWEGINGEN VOORAF

- Stockbeheer
Zorg voor een goed stockbeheer van je cosmetische producten. Zo vermijd je overschotten en hoef je minder producten aan te kopen. Volg je verbruik ook op tijdens de looptijd van de opdracht. Zo heb je voor je volgende opdracht snel een goede inventaris klaar.
- Dosering
Zorg ervoor dat de gebruikers de cosmetische producten die je aanbiedt, goed kunnen doseren. Zorg er bv. voor dat je handzeep met een pompje met correcte dosering aanbiedt.

3 VOORWERP VAN DE OPDRACHT

Maak al in het voorwerp van de opdracht duidelijk dat je een duurzaam product wil aankopen. Dit trekt de aandacht van leveranciers met een meer duurzaam gamma en wijst alle inschrijvers erop dat je aandacht zal besteden aan duurzaamheid bij de beoordeling van de offertes. Bijvoorbeeld:

Deze opdracht heeft tot doel de aankoop en de levering van duurzame *[product specificeren]* en het verstrekken van opleiding over het veilig en duurzaam gebruik ervan aan *[specificeer voor wie opleiding voorzien moet worden, bv. het schoonmaakpersoneel]* van *[opdrachtgever]*.

Voorwerp van de opdracht in de context van het beleid van de organisatie

Duid ook dat de duurzaamheidscriteria in het bestek onderdeel uitmaken van een ruimer beleid. Dat maakt het voor de inschrijver duidelijk dat hij ook op langere termijn rekening moet houden met deze criteria.

De Vlaamse overheid werkte voor de bestekken van de Vlaamse overheid een standaardparagraaf uit.

[Zie standaardparagraaf: <https://overheid.vlaanderen.be/standaardparagraaf>]

Als je organisatie nog geen dergelijke standaardparagraaf heeft, kan je een eigen paragraaf uitwerken over het beleid rond duurzame aankopen.

<...> [naam van de openbare overheid] hecht belang aan milieuzorg en sociale aspecten. Dat wordt verklaard in haar [strategisch beleid / missie / aankoopbeleid / ...]

4 MARKTVERKENNING

Deze fiche is geschreven voor een beperkt aantal types cosmetische producten. Het is onmogelijk om te garanderen dat de opgesomde criteria voor elk type cosmetisch product mogelijk zijn en dat er een voldoende groot marktaanbod is. Omgekeerd is het mogelijk dat er voor het product dat je wil aankopen varianten op de markt zijn die veel verder gaan op vlak van duurzaamheid. Daarom is het belangrijk om de markt goed te kennen voor je je opdracht uitschrijft. Je kan daarvoor een marktverkenning of een marktraadpleging uitvoeren. Wat het verschil is en hoe je het aanpakt, staat omschreven in de ‘Handleiding duurzaamheidsoverwegingen bij overheidsopdrachten’¹.

Als je er als aankoper aan twijfelt of er voldoende duurzame producten geleverd kunnen worden, bv. bij een erg grote levering binnen een kort tijdsbestek, kan je een minimum hoeveelheid definiëren van het totaal (in %) dat aan de duurzaamheidscriteria voldoet. Daarnaast kan je extra punten toekennen (gunningscriterium) aan leveranciers die een hoger percentage duurzame producten kunnen leveren. Je kan je opdracht ook opdelen in percelen.

Deze fiche steunt o.a. op de criteria van het EU Ecolabel. Hoeveel producten een EU Ecolabel dragen, vind je online terug. De Europese Commissie beheert een catalogus² die toont welke producten met een EU Ecolabel beschikbaar zijn. Je kan verder filteren op productgroep of op land.

In september 2022 vermeldde de catalogus van de Europese Commissie 101 gecertificeerde producenten in de productgroep ‘rinse-off cosmetic products’ op de Europese markt, goed voor in totaal 2813 gecertificeerde producten.³

Naast het EU Ecolabel bestaan er heel wat andere milieulabels voor cosmetische producten. Deze fiche verwijst ook naar Nordic Swan en Blaue Engel. De criteria achter de labels zijn erg gelijkaardig maar ze hebben elk hun specifieke accenten.

5 UITSLUITINGSCRITERIA

De uitsluitingscriteria geven je een grond om bepaalde inschrijvers uit te sluiten. Dat kan bijvoorbeeld zijn omdat de inschrijver fraude heeft gepleegd of omdat hij in staat van faillissement verkeert, maar ook omdat hij sociale, milieuwetgeving of non-discriminatiewetgeving overtrad. Hoe je dit expliciet in het bestek verwoordt, vind je terug op de website van de Vlaamse overheid over duurzame overheidsopdrachten.

[Zie non-discriminatieclausule (e.d.): <https://overheid.vlaanderen.be/non-discriminatieclausule>]

¹ <https://overheid.vlaanderen.be/handleidingen-Vlaamse-overheid>

² <http://ec.europa.eu/ecat/>

³ Bron: <http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/facts-and-figures.html>

6 TECHNISCHE BEKWAAMHEID

6.1 ERVARING MET LEVERING VAN DUURZAME PRODUCTEN

De technische bekwaamheid van een inschrijver kan voornamelijk aan de hand van een aantal specifieke referenties worden aangetoond. De technische bekwaamheid kan bv. worden nagegaan aan de hand van referenties over eerdere leveringen van duurzame producten van gelijkaardige aard en omvang.

De inschrijver toont zijn technische bekwaamheid aan door het voorleggen van referenties voor minstens [3] gelijkaardige opdrachten die hij in de laatste [5] jaar uitvoerde. Een opdracht kan als gelijkaardig beschouwd worden als het duurzame producten betreft van gelijke aard en de omvang van de levering gelijkaardig was.

Let op wanneer je referenties vraagt. Door ervaring te eisen, sluit je enerzijds nieuwe marktspelers of spelers die pas duurzame producten in hun gamma opnemen, uit. Anderzijds verzekert je jezelf van een leverancier die al een netwerk van toeleveranciers van duurzame producten heeft opgebouwd. Denk dus goed na over wat je wil bereiken met deze clausule. Stuur ook de cijfers (5 jaar – 3 gelijkaardige opdrachten) bij aan de hand van wat je wil bereiken.

6.2 MILIEUZORG IN DE ORGANISATIE

Wie zelf aandacht heeft voor duurzaam aankopen, wil ongetwijfeld graag samenwerken met bedrijven die in hun hele werking oog hebben voor duurzaamheid. De stap naar het eisen van een milieuzorgsysteem is dan snel gezet. Je kan dit alleen doen in ‘gepaste’ gevallen. Ga daarom eerst na of het eisen van een milieuzorgsysteem wel voldoende verband toont met het voorwerp en de omvang van je opdracht.

De International Association for Soaps, Detergents and Maintenance Products (A.I.S.E.) moedigt met het Charter for Sustainable Cleaning⁴ haar leden aan om in de eigen bedrijfsvoering en communicatie naar gebruikers rond duurzaamheid te werken. Wie het charter ondertekent, moet een vaste set van duurzaamheidsprocedures opnemen in zijn managementsysteem en moet rapporteren over de 11 Key Performance Indicators (KPI's) die werden vastgelegd. Het systeem heeft parallellen met ISO 14001, o.a. om leden de opstap naar ISO 14001-milieumanagementsysteem gemakkelijk te laten maken, of omgekeerd om leden die al een ISO 14001-gecertificeerd milieumanagementsysteem hebben hun bestaande milieumanagementsysteem gemakkelijk te laten integreren in de werkwijze voor het charter. Net zoals bij ISO 14001 of EMAS, controleert een externe verificateur het systeem.

Eisen i.v.m. milieuzorgsystemen komen vaker voor bij dienstenopdrachten. Daarom vind je alle informatie hierover in [de fiche over schoonmaakdiensten](#).⁵

7 TECHNISCHE VEREISTEN⁶

De technische vereisten omvatten alle kenmerken waaraan het product volgens de aanbestedende dienst moet voldoen om te beantwoorden aan het gebruik waarvoor het is bestemd. De technische vereisten bevatten objectieve en meetbare bijzonderheden betreffende het voorwerp van de opdracht en moeten specifiek aan het product gekoppeld zijn.

⁴ [The A.I.S.E. Charter for Sustainable Cleaning 2020+ \(charter2020.eu\)](#)

⁵ Op dit moment is er geen fiche die dienstverlening m.b.t. cosmetische producten behandelt. O.a. het hervullen van handzeep in sanitaire ruimtes maakt vaak onderdeel uit van contracten voor schoonmaakdiensten. Om deze reden wordt er naar de fiche voor schoonmaakdiensten verwezen.

⁶ Technische vereisten worden in sommige bestekken ook samen met de uitvoeringsvoorwaarden in één luik ‘Technische bepalingen’ vermeld zonder een onderscheid tussen beiden te maken.

7.1 ECOLABELS

Verschillende overheden hebben een ecolabel voor cosmetische producten, o.a. het EU Ecolabel (Europese Commissie), Nordic Swan (Scandinavische overheden) en Blaue Engel (Duitsland). Deze labels steunen elk op een uitgebreide set milieucriteria die de milieu-impact over de hele levenscyclus van het product in rekening nemen. Deze milieucriteria komen tot stand op basis van wetenschappelijk onderzoek en overleg met de sector, milieuorganisaties en overheden. Heel wat Belgische producenten brengen producten op de markt die één van deze labels dragen (voornamelijk EU Ecolabel). Daarom is het nuttig om bij de aankoop van cosmetische producten naar deze labels te verwijzen.

Welke labels je kan gebruiken in je overheidsopdracht en op welke manier staat omschreven in art. 54 van de Wet inzake overheidsopdrachten d.d. 17 juni 2016. In dat artikel vind je ook informatie over equivalente bewijsmiddelen. In sommige gevallen, afhankelijk van het bedrag van je overheidsopdracht en de mogelijkheid die de inschrijvers hebben om het label tijdig te verwerven, kan je de equivalente bewijsmiddelen beperken tot equivalente labels. Ook daarover vind je meer in art. 54 van de Wet inzake overheidsopdrachten d.d. 17 juni 2016.

In andere gevallen mag je naar producten met een ecolabel vragen, maar moet je nog steeds andere equivalente bewijsmiddelen toelaten. Als bijlagen bij dit deze fiche vind je als hulpmiddel een checklist die je kan helpen om te beoordelen of een product voldoet aan de criteria van het EU Ecolabel (zie bijlage 2).

[Product] draagt een ecolabel zoals het EU Ecolabel. O.a. Nordic Swan en Blaue Engel worden als equivalente ecolabels aanvaard.

*[Voeg toelichting i.v.m. keurmerk toe – art. 54 van de Wet inzake overheidsopdrachten d.d. 17 juni 2017]*⁷

Bewijsmiddelen:

- EU Ecolabel
- Nordic Swan of Blaue Engel
- Wanneer je andere equivalente bewijsmiddelen dan labels moet toelaten (zie art. 54): Ingevulde checklist, inclusief vereiste bijlagen *[Voeg de checklist (zie bijlage 2) als bijlage aan je bestek toe]*

Je kan, behalve een verpakking met weergave van het label, ook vragen naar het document van het competent body van het land waar het label werd aangevraagd. Dit document vermeldt duidelijk het contractnummer, de datum waarop het contract inging, de datum waarop het contract afloopt en op basis van welke versie van de criteriaset de toekenning van het label gebeurde.

7.2 DOSEERHULPMIDDELEN

Een goede dosering van cosmetische producten is een cruciale stap om de milieu-impact tijdens het gebruik te beperken. Als overheid kan je dat bv. doen door ervoor te zorgen dat de gebruikers het cosmetische product kunnen nemen via een doseersysteem. Denk maar aan verdeelsystemen voor handzeep op voor shampoos of aan pompjes op de verpakking.

Welke mogelijkheden er zijn en of deze mogelijkheden optioneel zijn of standaard bij een product bijgeleverd worden, verschilt van product tot product. Daarom loont het om bij de marktverkenning of marktraadpleging na te gaan wat beschikbaar is. Bovendien denk daarbij ook best na over wat het meest praktisch is in de situatie waarin je werkt. Op die manier kan je algemeen omschrijven wat je van een doseersysteem verwacht.

⁷ De Wet inzake overheidsopdrachten van 17 juni 2016 voorziet een toelichting over de keurmerken die in de bestekken opgenomen moet worden. De toelichting verschilt naargelang de situatie (3 verschillende opties). Ga daarom in de Wet inzake overheidsopdrachten na welke toevoeging je in jouw situatie moet opnemen in het bestek.

Je kan als overheid ook zelf een vast doseersysteem installeren, bv. verdeelsystemen in sanitaire ruimtes. Dan is het overbodig om hierover een criterium in het bestek op te nemen.

[Product] wordt geleverd met een doseerhulpmiddel. Het doseerhulpmiddel voldoet aan volgende eisen: [in te vullen op basis van marktbevraging].

Bewijsmiddelen:

- Staal van het product met doseerhulpmiddel
- Technische beschrijving van het product en het doseerhulpmiddel

8 GUNNINGSCRITERIA

De gunningscriteria staan je toe om producten extra punten toe te kennen omdat ze beter presteren dan wat je minimaal eist. Zo kan je o.a. duurzame innovatie in de markt stimuleren omdat niet alleen het prijs criterium van belang is. Het is dan wel belangrijk dat je gunningscriteria opneemt waarvoor de duurzame en niet-duurzame varianten voldoende van elkaar verschillen.

8.1 GEWICHT VAN HET GUNNINGSCRITERIUM DUURZAAMHEID

D.m.v. de gunningscriteria kan je duurzame producten hoger waarderen dan hun niet-duurzame tegenhangers. Zo kan je duurzame innovatie in de markt stimuleren omdat niet alleen het prijs criterium van belang is. Het is dan wel belangrijk dat je gunningscriteria opneemt waarvoor de duurzame en niet-duurzame varianten voldoende van elkaar verschillen.

Gunningscriteria over duurzaamheid hebben pas zin wanneer ze een voldoende groot gewicht hebben tegenover andere gunningscriteria zoals prijs en levermodaliteiten. De Europese Commissie schoof in haar mededeling 'Overheidsopdrachten voor een beter milieu'⁸ zelf 15% als voldoende significant naar voor. Of dit realistisch is, hangt echter ook samen met de opdracht die je uitschrijft en het aantal gunningscriteria dat je hanteert. Het % dat je aan gunningscriteria m.b.t. duurzaamheid toekent, moet dan ook opdracht per opdracht beslist worden. Door al bij de opmaak van de gunningscriteria en hun weging enkele simulaties uit te voeren, kan je vermijden dat je achteraf voor onverwachte verrassingen komt te staan, zoals bv. een criterium dat onevenredig zwaar doorweegt.

Als je je opdracht toch als een aanbesteding in de markt zet, kan je nagaan in hoeverre het realistisch is om de gunningscriteria uit deze fiche of de specifieke productfiches als technische vereiste op te nemen in je bestek (op basis van marktverkenning / marktraadpleging).

8.2 PERFORMANTIE VAN HET PRODUCT

De ecolabels waar deze fiche naar verwijst, hebben elk een criterium over de gebruiksgeschiktheid (reinigend vermogen en eventuele bijkomende performantiebeweringen van de producent) van het cosmetische product. Als je in je technische vereisten naar deze labels verwijst, is het niet noodzakelijk om een dergelijke test ook deel te laten uitmaken van de gunningscriteria.

Toch kan het nuttig zijn om een gebruikerstest op te nemen in je gunningscriteria. Op die manier betrek je je personeel bij de keuze voor de cosmetische producten en vergroot je het draagvlak voor het nieuwe product. Om deze test uit te kunnen voeren, moet je een staal van het cosmetische product opvragen en dat laten testen

⁸ COM (2008) 400, Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, De Raad, Het Europees Economische en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – 'Overheidsopdrachten voor een beter milieu' (p. 7)

locaties) ... In dit document vind je enkele uitvoeringsvoorwaarden die voor heel wat producten gebruikt kunnen worden. In de specifieke productfiches vind je verdere aanvullingen daarop.

Voorzie niet alleen uitvoeringsvoorwaarden, maar denk ook na over het controle- en sanctiemechanisme. Je kan hiervoor verwijzen naar de algemene aannemingsvoorwaarden zoals deze worden bepaald in het KB Uitvoering van 22 juni 2017 en latere wijzigingen, maar je kan ook zelf sancties bepalen als die in verhouding staan tot de opdracht en de overtreden bepaling.

9.1 INSTRUCTIES EN OPLEIDING VOOR DUURZAAM GEBRUIK

Om cosmetische producten correct en duurzaam te kunnen gebruiken, is het belangrijk om te weten hoe de producten te gebruiken. Bijvoorbeeld:

- Hoe doseren
- In welke gevallen en omstandigheden gebruiken
- Wat te doen bij ongevallen met het product (bv. cosmetisch producten ingeslikt terwijl het hiervoor niet bestemd zijn)

Duidelijke instructies en / of opleiding zijn een must. Of je alleen instructies vraagt of ook opleiding voor het eigen personeel, hangt sterk af van de aard en de omvang van de opdracht.

De producten worden geleverd met duidelijke instructies over:

- *[Dosering van de producten]*
- *[Veilig hervullen van verdeelsystemen]*
- *[De verzorging met vermelding van de te gebruiken cosmetische producten, de frequentie en de dosering]*
- ... *[vul aan waarover je zeker instructies wil]*

De opdrachtnemer stelt van elk geleverd product ook het veiligheidsinformatieblad (MSDS-fiche) ter beschikking van de opdrachtgever.

En / of

De opdrachtnemer zal minstens gedurende *[vul verwachte tijd en / of frequentie in, bv. eenmalig een halve werkdag]* een personeelsopleiding verzorgen. Daarbij gaat o.a. aandacht naar:

- *[werken met de verschillende cosmetische producten;]*
- *[gevaaren bij verkeerd gebruik van de producten;]*
- *[doel van het product;]*
- *[waarom doseringen respecteren;]*
- *[hoe doseersystemen veilig en correct hervullen;]*
- ... *[vul aan waarover je zeker instructies wil]*

Deze opleiding zal gegeven worden *[vul in wanneer je de eerste opleidingsdag verwacht, bv. bij levering]*. De opdrachtnemer bezorgt de deelnemers aan de opleiding ook een opleidingssyllabus of een duidelijke gebruikershandleiding die de informatie bevat.

9.2 VERPAKKINGEN

Je kan eisen stellen aan de verpakking waarin de producten geleverd worden. Welke criteria haalbaar zijn, hangt sterk af o.a. het product dat je aankoopt. Het generiek criterium verpakking van de Vlaamse overheid kan je meer inspiratie bieden⁹. Voorbeelden zijn:

⁹ [Generiek criterium verpakkingen | Vlaanderen Intern](#)

- De opdrachtnemer verbindt zich ertoe dat de papiervezels uit kartonnen verpakkingen voor minstens 70% uit duurzame bronnen (gerecycleerd / duurzaam beheerde bossen) afkomstig zijn, het overige % papiervezels moet uit legale houtkap voortkomen.
- De inschrijver verbindt zich tot terugname van kunststofverpakkingen. Hij moet deze verpakkingen correct (laten) verwerken en/of recycleren.

De laatste clausule is een stimulans voor de leverancier om samen met de producent te zoeken naar mogelijkheden voor hergebruik of recyclage van verpakkingen. Uit een onderzoek uit 2017 naar de inzet van gerecycleerde kunststoffen in België, bleek dat heel wat producenten van flacons die gemaakt zijn op basis van de EBM-techniek (Extrusion Blow Moulding) al 50% gerecycleerde kunststoffen of meer inzetten.

Je kan voor heel wat cosmetische producten, bv. handzeppen en douchegels, ook navulverpakkingen aankopen. De navulverpakkingen hebben gewoonlijk een iets lagere milieu-impact dan de verpakking waarin het product oorspronkelijk geleverd werd. Je kan dan ook beslissen om met navulverpakkingen te werken, maar ga wel eerst op voorhand enkele dingen na:

- Is er voor het cosmetisch product dat je wil kopen een voldoende groot aanbod aan compatibele navulverpakkingen?
- Is de originele verpakking van het product dat je wil kopen gemakkelijk navulbaar?
- Is de schoonmaakdienst van je organisatie bereid om met navullingen te werken? Welke aanpassingen zijn eventueel nodig voor de dienst?

Vraag, wanneer je producten vraagt waarvoor ook navulverpakkingen aangeboden moeten worden, ook om instructies hoe de verpakking hervuld kan worden zonder morsen.

Overheden kopen cosmetische producten vaak aan om in openbare sanitaire ruimtes ter beschikking te stellen. Voor deze ruimtes kan het ook interessant zijn om met een vaste dispensers te werken die telkens hervuld worden. Op die manier is het bovendien gemakkelijker om de correcte dosering in te stellen.

De opdrachtnemer levert zowel producten in originele, navulbare verpakkingen als navulverpakkingen.

Bewijsmiddelen:

- Beschrijving hoe de originele verpakking opnieuw gevuld kan worden en;
- Informatie over de navulverpakking.

9.3 NALEVING VAN DE ILO-BASISCONVENTIES

België ratificeerde de 8 ILO-basisconventies¹⁰ over arbeid, maar niet alle producten worden in België gemaakt. Daarom is het nuttig om een verklaring m.b.t. de naleving van de ILO-basisconventies (gedurende de hele uitvoeringstermijn) te vragen. Zo heb je als aanbestedende overheid een houvast voor maatregelen wanneer tijdens de uitvoering van de opdracht informatie aan het licht komt over sociale wantoestanden bij de productie van het product.

De opdrachtnemer zal in een verklaring op eer de herkomst van de producten bevestigen tot op het niveau van de producent. Daarnaast zal deze verklaring op eer vermelden dat, als de ILO-basisconventies niet nageleefd worden, de opdrachtnemer alle nodige maatregelen zal nemen om aan de situatie te verhelpen of om elders goederen aan te kopen.

¹⁰ 8 basisconventies van de International Labour Organization of Internationale Arbeidsorganisatie (IAO). Meer info: <http://ilo.org/global/standards/introduction-to-international-labour-standards/conventions-and-recommendations/lang--en/index.htm>

9.4 NON-DISCRIMINATIE

In België en in Europa wordt een sterk non-discriminatiebeleid gevoerd. De maatregelen rond non-discriminatie moeten uitsluiting voorkomen en het welzijn van de werknemers verhogen. Het gaat om wetgeving die moet nageleefd worden door alle werkgevers in België. Je kan in je bestek extra nadruk leggen op deze non-discriminatie regelgeving en aanverwante regelgeving rond pesten, geweld en ongewenst seksueel gedrag op het werk en de regelgeving rond toegankelijkheid en ook aangeven hoe je zal optreden tegen opdrachtnemers die zich niet aan deze regelgeving houden.

Hoe je dit expliciet in het bestek verwoordt, vind je terug op de website van de Vlaamse overheid over duurzame overheidsopdrachten, onder de 'Non-discriminatieclausule'.

[Zie non-discriminatieclausule (e.d.): <https://overheid.vlaanderen.be/non-discriminatieclausule>]

10 OPMERKINGEN M.B.T. DE FICHE?

Het is voor de Vlaamse overheid belangrijk dat deze fiche gebruikersvriendelijk is voor alle aankopers. Hoe meer aankopers hun ervaringen m.b.t. het gebruik van (de criteria uit) deze fiche delen, hoe beter we de fiche kunnen maken. Aarzel dus niet om je opmerkingen door te geven.

Departement Omgeving

E-mail: els.verwimp@vlaanderen.be

Tel.: 0493 97 02 27

Bijlage 1 Beknopte toelichting bij de checklist over overeenstemming met EU Ecolabel

1 ALGEMENE INFORMATIE

Je vindt, als bijlage bij deze fiche, een checklist voor de cosmetische producten waarop deze fiche van toepassing is. Deze kan je toevoegen aan je overheidsopdracht als invulijst voor de inschrijvers. De checklist is een hulpmiddel om na te gaan of een product voldoet aan de product- en verpakkingsgebonden criteria van het EU Ecolabel.

Belangrijke richtlijnen voor het gebruik van de checklist:

- Pas de checklists aan je eigen voorkeur aan en stem je bestek daarop af. Zo kan je bv. bijkomende criteria toevoegen (bv. gunningscriteria of andere criteria die je in je bestek verwerkte).
Je kan ervoor kiezen niet naar het label te verwijzen, maar wel de belangrijkste criteria uit het EU Ecolabel als criteria in het bestek op te nemen. Pas de checklist daar op aan. De Vlaamse overheid selecteerde minimale duurzaamheidscriteria voor overheidsopdrachten. Dit zijn die criteria die ofwel eenvoudig gecontroleerd kunnen worden, ofwel een erg zware duurzaamheidsimpact vertegenwoordigen. Hanteer deze criteria als minimum bij de beslissingen die je neemt om criteria te schrappen. Je vindt deze minimumcriteria op <https://overheid.vlaanderen.be/monitoring-duurzame-overheidsopdrachten>.
- De lichtblauwe tekst moet je als aankoper helpen, bv. over hoe je bewijsmiddelen kan gebruiken om een criterium te verifiëren. Verwijder de tekst uit de criteriafiche voor je deze bij het bestek voegt.
- Vertrouw op het EU Ecolabel. Dwing de inschrijvers die een label kunnen voorleggen niet om toch de hele fiche in te vullen. Zo gaat voor de producenten en leveranciers het voordeel verloren om producten met een label aan te bieden.
- Na de tekst vind je een samenvattende tabel. Deze kan je als voorbeeld gebruiken voor een invulijst bij je bestek als aanvulling bij de uitgebreide vragenlijst. Een samenvattende tabel heeft twee voordelen:
 - Je hebt alle informatie die je nodig hebt in één beperkt document bij mekaar.
 - Je kan de inschrijver gemakkelijk vragen aan te duiden waar precies in het bewijsmateriaal (bv. paginanummer), je de nodige informatie kan terugvinden.

2 INFORMATIE OVER BEWIJSMIDDELEN

2.1 CALCULATION SHEET

Relevant voor criteria i.v.m. afbreekbaarheid van oppervlakte-actieve stoffen, $KVV_{\text{chronisch}}$ en de berekening van de Packaging Impact Ratio (PIR).

Op de website van het EU Ecolabel kan je bij de informatie voor de cosmetische producten ook een 'Calculation Sheet' terugvinden als onderdeel van de 'Application Form'.¹¹ Je kan dit rekenblad door de inschrijver laten invullen. Er is een tabblad voor de berekening van de Packaging Impact Ratio (PIR) en voor de berekening van de KVV.

De inschrijver moet voor de berekening van de KVV volgende informatie invullen:

- Het type cosmetisch product
- De DID-nummers voor alle stoffen uit de samenstelling
- Het gewichtspercentage van deze stoffen in het cosmetische product

¹¹ [Product groups: EU-Ecolabel](#)

Het rekenblad berekent dan zelf het KVV_{chronisch} van het product en geeft de nodige informatie over de biologische afbreekbaarheid van de oppervlakte-actieve stoffen.

Je kan op basis van de DID-nummers ook zelf nakijken in de DID-lijst (laatste tabblad in het rekenblad) of een stof al dan niet biologisch afbreekbaar is. Dit staat vermeld in de laatste twee kolommen van de DID-list:

- R: Biologisch afbreekbaar in aerobe omstandigheden
- Y: Biologisch afbreekbaar in anaerobe omstandigheden

Wanneer een producent bestanddelen vermeld die niet in de DID-lijst voorkomen, vraagt het rekenblad om literatuurgegevens of andere bronnen om de afbreekbaarheid van de organische stoffen aan te tonen. Je kan een niet-oppervlakte-actieve stof als anaeroob afbreekbaar beschouwen wanneer de stof:

- gemakkelijk afbreekbaar is en een lage adsorptie ($A < 25\%$) heeft of;
- gemakkelijk afbreekbaar is en een hoge desorptie ($D > 75\%$) heeft of;
- gemakkelijk afbreekbaar en niet bio-accumulerend is.

Let er in de documentatie op dat het testen van adsorptie / desorptie gebeurde overeenkomstig OESO-richtsnoeren 106.

Je kan het rekenblad verplichten als bewijsmiddel. Dat heeft voor en nadelen:

- Je beoordeelt alle aangeboden cosmetische producten op dezelfde manier. Daarenboven beloon je de leveranciers van cosmetische producten met een relevant label, want producenten met een EU Ecolabel, Nordic Swan of Blauwe Engel maakten de nodige berekeningen al voor hun product. Zo geef je de leveranciers ook een extra stimulans om producten met een label aan te bieden.
- Het is erg moeilijk om achteraf, op basis van een afgewerkt product, de criteria over afbreekbaarheid van oppervlakte-actieve stoffen en de KVV_{chronisch} te controleren wanneer er twijfel bestaat over de informatie die een inschrijver d.m.v. een verklaring op eer overmaakte.
- Leveranciers beschikken niet altijd over de nodige informatie om het rekenblad volledig in te vullen. Het vraagt voor hen heel wat tijd en inspanning om de nodige gegevens bij de producent op te vragen. Zo beperk je, door de tijdsfactor, de kansen van vooral kleinere leveranciers om een goede offerte in te dienen.
- Het rekenblad is erg gedetailleerd. Het polst eigenlijk naar de productsamenstelling. Producenten die het rekenblad aan het Competent Body voor het EU Ecolabel doorgeven, krijgen ze de garantie dat deze informatie niet doorgegeven wordt. Bij een overheidsopdracht hebben ze die garantie niet. Daarom zullen een aantal producenten hun gegevens niet aan de overheid ter beschikking stellen.

2.2 VEILIGHEIDSINFORMATIEBLAD

Relevant voor criteria m.b.t. gevaarlijke stoffen en de aan de stof / het cosmetische product (of bestanddelen ervan) toegekende gevarensinnen.

Elke producent die in de EU een gevaarlijke stof of mengsel op de markt brengt, moet een veiligheidsinformatieblad opstellen. Dit is o.a. het geval voor cosmetische producten (mengsel). Een veiligheidsinformatieblad geeft informatie over de risico's die aan het product verbonden zijn en over de risico's van de bestanddelen die in het product zitten.

REACH bepaalt voor welke stoffen en mengsels een veiligheidsinformatieblad moet worden opgesteld, welke rubrieken het moet bevatten en welke informatie op het veiligheidsinformatieblad vermeld moet worden.¹²

¹² De indeling en nummering van de rubrieken werd vastgelegd in bijlage II bij de Verordening (EG) nr. 1907/2006 (REACH). Oudere veiligheidsinformatiebladen zijn mogelijk anders ingedeeld maar moeten wel dezelfde informatie bevatten. Ga in elk geval na dat de veiligheidsinformatiebladen die je als bewijsmateriaal krijgt, niet ouder dan drie jaar zijn. De producent moet deze documenten immers driejaarlijks actualiseren.

Volgende rubrieken van het veiligheidsinformatieblad zijn nuttig wanneer je controleert of een cosmetische product aan de criteria uit deze fiche voldoet:

– Rubriek 2: Identificatie van de gevaren

In deze rubriek vind je de risico's voor mens en milieu en eventuele bijzondere gevaren. Het gaat o.a. om de indeling van het stof. Je vindt er o.a. de indeling van het product. Dit zijn de gevarencategorieën (H-zinnen), de veiligheidsaanbevelingen (P-zinnen) en de verplichte Europese gevarensymbolen. Deze rubriek is interessant om na te gaan of het cosmetische product voldoet aan criteria als 'Aan het cosmetische product zijn geen van volgende gevarencategorieën toegekend: ...'

Figuur 1: Voorbeeld van een Europees gevarensymbool (GSH05 – Corrosief)

– Rubriek 3: Samenstelling en informatie over de bestanddelen

Rubriek 3 geeft de samenstelling van de bestanddelen van een product weer (o.a. met naam en CAS-nr.) en de indeling van die bestanddelen volgens de gevarencategorieën en Europese gevarensymbolen. Deze rubriek is vooral interessant om te controleren of bepaalde gevaarlijke stoffen die je in je bestek uitsluit, niet in het product voorkomen en om na te gaan of het product voldoet aan criteria als 'Aan het cosmetische product en zijn samenstellende bestanddelen zijn geen van volgende gevarencategorieën toegekend: ...'

– Rubriek 15: Wettelijk verplichte informatie

De Europese regelgeving verplicht de producenten om informatie over wettelijke verplichtingen, die nergens eerder in het veiligheidsinformatieblad staan, te vermelden onder rubriek 15.

Een leverancier van professionele cosmetische producten moet volgens de wetgeving het veiligheidsinformatieblad van het cosmetische middel aan zijn klanten ter beschikking kunnen stellen. Heel wat producenten helpen de leveranciers daarbij door de veiligheidsbladen via hun website ter beschikking te stellen. Het is dus voor een leverancier relatief eenvoudig om je het veiligheidsinformatieblad van het cosmetische middel zelf ter beschikking te stellen.

Bijlage 2 Checklist – Overeenstemming met EU Ecolabel

Als aparte document bij dit document werd [een checklist](#) gepubliceerd die je kan helpen om te beoordelen of een product voldoet aan de criteria van het EU Ecolabel.